

Některé zkušenosti ze svazku

Domníváme se, že dnes, po vyjití akčního programu naší strany, souhlasit s demokratizačním procesem v armádě znamená důsledně a pokud možno co nejrychleji vyřešit to množství nakupených problémů z různých oblastí vojenského života. Nebude to zřejmě jednoduchá záležitost. Každému, kdo trochu zná různorodost přípomínek, majících kořeny sice v dávné minulosti, ale přednesených s příslušným důrazem v posledních třech měsících, je jasné, že jejich důsledné řešení bude vyžadovat různé analýzy, mnohde dodatečné finanční a materiálové prostředky, vytvořit nové k nahrazení zamítnutého a konec konců i oddělit nereálné (neboť i takové jsou některé požadavky) od progresivního a oprávněného. Proto vyřešit připomínky bude vyžadovat mnoho práce a určitý čas.

Struktura armády, objektivně založená na centralizaci, na rozhodování i o podružných záležitostech v centru formou směrnic, rozkazu či předpisu, byla příčinou, že po lednu se objevil zcela nezvyklý a velmi zajímavý jev, neznámý v minulosti, že totiž vlna kritiky a připomínek, jako odraz demokratizačního procesu v naší společnosti, směřuje do centra. Domnívám se, že nejde o abnormalitu ani kritikaření. Je to odraz skutečnosti, ve které si komunisté v základních organizacích uvědomili nicotnou možnost všech stupňů, kromě centra, vyřešit podstatné nedostatky armádního organismu, je to vědomí komunistů a vojsk o tom, že všechny stupně kromě centra mohou pouze vylepšovat nepodstatné záležitosti, avšak hlavní problémy se řešit nemohou. Přitom podotýkám, že i pouhé drobné vylepšování nepodstatného je i v armádních podmínkách mnohdy vázáno na souhlas centra. [Například: vylepšit systém plánování v praporu je vázáno na souhlas se změnou současného předpisu, vydaného MNO.]

Za této situace si dovoluji poznamenat, že do 25. dubna vojska, komunisté v praporech a plucích, o záměrech centra v řešení nazrálých problémů toho mnoho neví. Jsou známy závěry HPS k řešení situace

politického aparátu. Vykonávají velitelskou funkci a domnívám se, že ačkoliv na adresu politického aparátu bylo vzneseno sice mnoho „populární“ i „nepopulární“ kritiky, že přece jenom vyřešení odborných problémů je záležitost daleko závažnější, mající hluboké politické kořeny. Protože však o záměrech odborného centra v řešení problémů je známo velmi málo, roste dole netrpělivost, narůstají obavy a rostou pocity nedůvěry. Komunisté chtějí znát, aby se jasně řeklo, co, do kdy a jak vyřešit. Chceme-li situaci v naší armádě stabilizovat, a to je již velmi potřebné, pak jedině této stabilizaci napomocí. Jinými slovy: **seznámit vojska s podstatnými rysy akčního programu armády považují za požadavek dne; oddalování této záležitosti, nezaujetí konkrétního stanoviska k některým aktuálním připomínkám, které je možno řešit ihned, bez čekání — za politickou chybu.**

Druhý problém, ke kterému bych chtěl zaujmout stanovisko, je **bojová pohotovost vojsk v plném smyslu významu tohoto pojmu.** K této oblasti bylo nejvíce připomínek právě proto, že ona lidi nejvíce bolí a tíží. Náhodná neúspěšná prověrka v minulosti (a bylo jich dost) znehodnocovala práci stovek a tisíců lidí. Bylo jen divné, že na celou řadu neúspěšných výsledků v prověrkách BoPo se nereagovalo dříve, že nebylo signálem k solidnímu přehodnocení celého systému v této činnosti. Snad přece nikdo nevěřil tomu, že svazky a pluky jsou nevyhovující, protože lidé vydanou směrnicí a celou oblast BoPo sabotují. Bohužel, nereagování na tento stav způsobilo, že dnes můžeme registrovat i hlasy, které brojí proti potřebě BoPo vojsk vůbec. A takovéto hlasy již vůbec nejsou správné. To mne vede k tomu, abych řekl svůj názor na **zahájení realizace nové směrnice BoPo v současné době.** Nová směrnice, jak ji znám, má celou řadu progresivních myšlenek, které postrádáme v dosavadní. Tvůrcům nové směrnice je nutné vyslovit uznání za vykonanou práci. Přesto dávám znova na úvahu její zavedení a realizaci již v letošním roce. Do-

mnívám se, že její zavedení vůbec nepřinese ke zvýšení BoPo armády očekávaný efekt. Toto tvrzení chce přirozeně důkazy. Pokusil jsem se důvody proti zavedení nové směrnice zformulovat.

1. Zavedením směrnice se u pluků ani divizí z operačního ani taktického hlediska vůbec nic nezmění proti současné době. Alespoň u našeho svazku. Jednotky zůstávají ve svých prostorech, popřípadě se prostory mění o kilometr doleva či doprava, a to je vše. Počty komunikací, rychlost zaujetí určených prostorů zůstává objektivně stejná.

2. Bojová hodnota jednotek, daných k okamžité dispozici k bojovému použití zůstává stejná jako dříve, spíše se snižila např. proti ložsku, protože narostly problémy mobilizačního poplachu.

3. Problémy neúměrného narušování osobního volna vojáka, neúměrného omezování vojáka i velitelského sboru se všemi důsledky na morální politický stav vojsk i při zavedení nové směrnice zůstávají v plném rozsahu. Některé kategorie vojáků základní služby (specialisté) si jako dosud nebudou moci vybrat dovolenou.

4. Zavádění nové směrnice není materiálně ani finančně zabezpečeno. U útvaru ve Vimperku, kde se směrnice zkoušela, jen bedýnky na osobní věci vojáků stály více než 30 000 Kčs. Realnost nové směrnice nebyla zřejmě ani objektivně přezkoušena. Zkoušky uskutečněné u některých svazků byly neobjektivní, protože byly vybrány útvary s ideálními podmínkami, protože se zde soustřeďovaly všechny dosažitelné prostředky, vše se pečlivě nacvičovalo a pak se natáčel film. I při těchto ideálních podmínkách se normy splnily velmi problematicky. Přitom vycházím z hlediska, na kterém je nová směrnice motivována, je, že BoPo může být vyhlášena pouze v noci. V každém jiném případě a priori normy nové směrnice jsou nesplnitelné a počítají-li s nimi nadřazené stupně v operačních plánech, pak staví na vodě. Jsou některá fakta, která hovoří i o umělém zlehčování podmínek při těchto ukázkách, jen aby to vyšlo a mohlo se říci, že „směrnice je reálná“.

5. O její správnosti a realnosti nejsou přesvědčeni ani její tvůrci, kteří v současné době směrnici dávají k připomínkám, které by ji měly při zachování starých principů „vylepšit“.

Mohl bych uvádět ještě další okolnosti. Myslím si, že kdyby nová směrnice byla něčím, co bojeschopnosti armády prospívá, pak by práce u útvarů, kde se tato směrnice vyzkoušela, mělo zůstat více, nežli

pouhá vzpomínka a úsměvy na uskutečněnou ukázkou. My totiž u těchto útvarů konzultujeme v přípravě na zavedení nové směrnice.

Nejsem ani oprávněn dávat rady, co a jak dělat, neznám ani všechny vzájemné souvislosti, které je nutné vidět, ale rozum mi říká, že by bylo účelné:

a) ponechat původní směrnici pro BoPo v platnosti a zrealitnit pouze zcela nové nereálné normy. Vydrželi jsme s ní 6 let, vydržíme třeba ještě rok;

b) novou směrnici zpracovat a zavést

1. po dořešení systému doplnění vojsk (tabulky) a odvelení,
2. po zpřesnění doktrinárních závěrů o charakteru a možném zahájení války na našem válečném,
3. po vytvoření materiálních podmínek a finančních možností,
4. nová směrnice by měla být konstruována na skutečnosti, že nelze stavět žádnou normu paušálně z centra, bez přihlídnutí ke konkrétní situaci kteréhokoli útvaru. Prostě decentralizovat v tomto smyslu pravomoc.

V souvislosti s řešením nahromaděných problémů chci předat závěrem zkušenost získanou za poslední tři roky, kdy jsem byl nucen řešit připomínky z VCS u našeho svazku. Zkušenost, která není příliš radostná. Poznal jsem letos i dříve v minulosti, že my v armádě máme dosavadním stylem práce narušenou logiku myšlení. Např. na štáb svazku přijde drobná připomínka, která sice v armádě nic podstatného neřeší, ale bolí konkrétního pracovníka. Protože připomínka má odborný charakter, žádám před mojí odpovědí odbornou konzultaci, popřípadě návrh na odpověď. Jsem vždy zklamán, když návrh odpovědi zní: „Podle článku toho a toho, předpisu toho a toho, kritizující nemá ve své připomínce pravdu.“ Někteří naši odborní pracovníci si již neumejí představit jiný způsob jednání, než odkaz třeba na sporný předpis, nedokáží se zamyslet, zda předpis je skutečně zcela objektivní, nedokáží pochopit, že předpisy a zákony tvoří lidé a že také lidé je mohou a měli by změnit. Odpověďt jiným způsobem, třeba záporným, někteří lidé dnes prostě nedovedou, jejich myšlení jim to nedovoluje, je zkostratělé a zbyrokratizované. Místo kvalifikovaného řešení připomínek, kvalifikované připomínky zamítají. Uvádím to proto, že stejným způsobem myslí i pracovníci na jiných stupních, než jen na našem svazku. Myslím, že i usnesení naší okružové konference by mělo dát záruky, že kritické připomínky budeme řešit a ne zamítat nebo vymlouvat důvody, které nikoho nepřesvědčí.